УДК 665.9

А.В. ЛОМАКІНА, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
М.І. ПОГОРЄЛОВ, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Вплив змін зовнішньої економіки на розиток IT компаній в Україні

Кожна організація є відкритою системою, яка перебуває у постійній взаємодії із зовнішнім середовищем.

Зовнішнє середовище – сукупність господарських суб'єктів, економічних, суспільних і природних умов, національних та міждержавних інституційних структур та інших зовнішніх щодо підприємства умов і чинників.

Зовнішнє середовище є складним, мінливим, взаємозалежним і, як правило, невизначеним.

Складність – велика кількість факторів, на які організація мусить реагувати, а також рівень варіативності кожного з них. Складнішою є робота тієї організації, на яку впливає більше факторів.

Діяльність багатьох сучасних підприємств не обмежується лише внутрішнім ринком. В епоху глобалізації компанії намагаються працювати в тих країнах, які пропонують найкращі умови. Це забезпечує збільшення обсягів збуту, а значить, і прибутків. Стрімкий розвиток комунікаційних технологій спростив управління на відстані, і потужні компанії швидко цим скористалися, ставши транснаціональними. Так, IT компанія EPAM Systems працює у 17 країнах світу і має міцні позиції на ринках країн, що розвиваються; такі IT компанії як Dev-Pro, Ciklum, Global Logic значну частину своїх прибутків отримують саме від міжнародних операцій. Кожна з цих компаній зуміла адаптувати свій товар та практику ведення бізнесу до умов різних країн.

Зараз Україна приваблює іноземні компанії низькими ставками мита та орендної плати, низькою ціною робочої сили, які становлять лише невелику частину від американських чи європейских.

Однак вихід на зовнішні ринки буде успішним для компанії лише за умови ретельного вивчення всіх нюансів роботи на новому ринку, оскільки складові зовнішнього середовища можуть істотно відрізнятися від звичного, притаманного вітчизняному ринку. Інколи навіть незначні відмінності в традиціях, уподобаннях можуть спричинити невдачі.

Основні фактори впливу міжнародного середовища об'єднують у три великі групи: економічні, законодавчо-політичні та соціокультурні.

Економічні фактори. Це сукупність економічних умов країни, в якій організація здійснює свої операції: загальний рівень економічного розвитку, рівень заробітної плати і доходів населення, транспортне сполучення, курси валют, рівень інфляції і ставки банківського відсотка, ставки оподаткування, особливості конкурентної боротьби, кількість і якість природних ресурсів тощо. Так, наприклад, перебої з постачанням електроенергії в Україні спричиняють труднощі з комунікаціями, порушують ритм роботи підприємств, можуть стати

причиною значних збитків через порушення технології виготовлення продукції. Тому іноземні компанії намагаються працювати у тих регіонах, де від'єднання від енергозабезпечення є рідкісним, або ж змушені встановлювати автономні енергоустановки, що призводить до зростання витрат на ведення бізнесу. Погані транспортні комунікації також ускладнюють просування капіталу вглиб країни.

Законодавчо-політичні фактори. До них належать політичні ризики, закони, обмеження, квоти, податки, політична нестабільність тощо. Законодавчо-політичне середовище зумовлює більшу або меншу міру ризику, який супроводжує ведення бізнесу в країні. У різних країнах діють різні закони і обмеження, що робить торгівлю або проблематичною, або невигідною. Уряди завжди захищають своїх виробників митними тарифами, квотами, системою податків. Тероризм, політична нестабільність також збільшують ризик ведення бізнесу. Зокрема, неспокій на Сході України значно зменшив привабливість розвивати ІТ бізнес в цьому регіоні.

Соціокультурні фактори. Охоплюють пануючі в суспільстві системи цінностей, вірувань та життєвих установок. Вони впливають на стиль повсякденного життя і преференції споживачів, ділову поведінку партнерів тощо. Суспільні цінності багато в чому визначають функціонування організації і переважаючий у ній стиль управління. Так, українські та американські організації за стилем управління істотно різняться.

Часто соціокультурні відмінності спричиняють непорозуміння у процесі реалізації спільних проектів.

Ефективне управління на міжнародному рівні передбачає знання менеджером власних культурних цінностей. Тільки за такої умови він правильно інтерпретуватиме культуру країни, в якій йому доведеться працювати, поважаючи її релігію, традиції, мову. Так, менеджери ІТ компаній, що працюють з українськими розробниками з США, надають працівникам вихідні згідно до українських свят, заздалегідь обговорюють різницю у часі. Особливий підхід до навчання своїх працівників умінню адаптуватися до нових умов зумовлює успішність ІТ компаній на ринку України.

Отже, із-зі впливу змін у міжнародному середовищі, що впливають на ринок ІТ компаній та перспективи бізнесу в інших країнах передбачають розроблення стратегії проникнення на нові ринки з урахуванням особливостей певного ринкового середовища, вміння за необхідності своєчасно вносити поправки в розроблену стратегію, контролюючи рівень ризику і використовуючи засоби його мінімізації.

Список литературы:

1. *Веселько Е.И., Быков А.А.* – Стратегическое управление. Практика принятия системных решений. – Мн.: Технологія; Изд-во БГЗУ.

2. *Гаєвський Б.А.* Основа науки управління: Навч. посіб. – К.: МАУП, 1997. – 112 с.

3. *Шершньова З.Є.* – Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.